

haja vsaj dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., PETEK, 25. OKTOBRA (OCTOBER 25), 1935. Subscription \$6.00 Yearly. STEV.—NUMBER 209
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918

Mussolini pravi: Liga naj umakne sankcije predno bomo govorili o miru

Prvi Mussolinijev umik! Odpoklical je divizijo vojaštva iz Libije. Mala antanta potrdila prepoved orožja Italiji. V Rimu si izmišljujejo "sijajne zmage" z namenom, da drže Italijane doma v dobrem razpoloženju. Angleška mirovna politika je namenjena za volilno kampanjo

Pariz, 24. okt. — Države Male antante: Rumunija, Čehoslovaška in Jugoslavija so večeraj informirale Ligo, da bodo izvajale sankcije glede prepovedi izvoza orožja in streliva v Italijo, istočasno bodo dovolile izvoz orožja in streliva v Abesinijo. S tem je število držav, ki so sprejele ukrep Lige narodov za preprečitev izvažanja orožja in streliva v Italijo, naraslo na tri. Istočasno so tri nadaljnje države — Sovjetska unija, Latvija in Belgija — obvestile Ligo, da bodo izvajale finančne sankcije proti Italiji.

Em, 24. okt. — Sinoči so poročili, da Mussolini ne bo razgovarjal z Anglijo in Francijo o raznih pogojih iz Abesinije, dokler Liga narodov ne umakne sankcij proti Italiji. Italijanski tisk, ki je prenehal izhajati o vojni z Veliko Britanijo, naj poroča na do'go in široko o pripravah za "glavno ofenzivo" na severni abesinski fronti.

Pariz, 24. okt. — Mussolini je večeraj izvršil prvi umik v konfliktu z Ligo narodov glede Abesinije. Premier Laval je obvestil abesinski odsek za zunanje zadeve, da je prejel direktno od Mussolinija zagotovilo, da Italija umakne eno divizijo vojaštva iz Abesinije in izvoza orožja in streliva v Abesinijo. Italijanska poročila v Evropi o "sijajnih zmagah" so v odstopku izmišljena; Italijanska tiskovna strojna "vsakdanje izjave" z namenom, da drže Italijane doma v dobrem razpoloženju. Abesinski vladni krogi malo upanja, da bodo sankcije Lige narodov kaj zalegle, če je Liga sploh v stanju uveljaviti Mussolinijevo vojno, zato pripravljajo na dolg konflikt. Italijanska armada so se že nedotaknjene in čakajo, da Italijani pridejo v skalnate doline, kjer jih bo lahko napadli iz visoke zasede; dalje čakajo, da afriška vročina in tropične bolezni docela izmučijo italijanske čete.

Addis Ababa, 24. okt. — Abesinci so večeraj zajeli in pobili okoli 400 Italijanov v skalnatih gorah južni fronti. Drugače ni posebnega poročila o italijanskih izgubah. Italijanska poročila v Evropi o "sijajnih zmagah" so v odstopku izmišljena; Italijanska tiskovna strojna "vsakdanje izjave" z namenom, da drže Italijane doma v dobrem razpoloženju. Abesinski vladni krogi malo upanja, da bodo sankcije Lige narodov kaj zalegle, če je Liga sploh v stanju uveljaviti Mussolinijevo vojno, zato pripravljajo na dolg konflikt. Italijanska armada so se že nedotaknjene in čakajo, da Italijani pridejo v skalnate doline, kjer jih bo lahko napadli iz visoke zasede; dalje čakajo, da afriška vročina in tropične bolezni docela izmučijo italijanske čete.

London, 24. okt. — Stanley Baldwin, ministrski predsednik Anglije, je večeraj v parlamentu povedal povečanje vojaške zmogljivosti in podaljšanje vojaške zmogljivosti v "interesu miru". Iz njegovega govora je jasno, da sedanja vojaška kampanja Baldwinove nacionalne vlade se bo sukala okoli tega, da bo Liga narodov močna zato, da bo Liga narodov močna za mednarodni mir! Anglija ne bo vojne, ker torej njena vojska mora biti pripravljena, da lahko izvede mir!

Lloyd George, ki je bil pred nekaj dnevi angleške vlade med svetovno vojno, se je v svojem govoru zdel poročeval iz Baldwinovega programa "za ohranilo mir". Lloyd George je, da na ta način, da bo Liga narodov zdaj postala močnejša, da bo Mussolini lahko dosegel kar hoče. Sankcije lahko izvede, da Italija je dobro zaupana z vsem bojnimi materiali.

Danski socialisti pomnožili mandate

Dobili so 760,000 glasov pri volitvah

Kopenhagen, 24. okt. — Socialistična vlada v Danskem parlamentu je v novi zbornici 82 poslancev. Prej jih je imela 76. To pomeni, da je bilo zadnji tork izvoljenih 68 socialistov, dočim so levičarski radikali, ki sodelujejo s socialisti v vladi, obdržali svojih 14 mandatov. Agrarci, ki so provocirali valutno krizo in s tem volitve, so izgubili deset mandatov.

Socialisti so to pot dobili 760,000 glasov, torej 100,000 več kakor pri zadnjih volitvah leta 1932.

Silna eksplozija streliva na Kitajskem

Sanghaj, 24. okt. — Zadnje nedelje je eksplodiralo skladišče veliko zalogo municije v Lancovu, provinca Kansu. Domnevajo, da je bilo na stotine ljudi ubitih pri tej razstrelbi. Strelivo so tamkaj zbirali za novo ofenzivo proti kitajskim komunističnim armadam. Eksplozija je strela mesto kakor potres in mnogo hiš se je podrlo. Kako je prišla eksplozija, ni znano. V mestu je bilo razglašeno obsedeno stanje. V severni Kitajski se pojavljajo upori kmetov proti visokim davkom. Tukajšnji kitajski voditelji menijo, da te upore podžigajo Japonci, ki iščejo vzroke za svojo "novo kitajsko politiko."

Za liberaliziranje radia

New York. — V prihodnjem kongresu bo storjen večji poskus za sprejetje Scottovih predlogov, katerih namen je liberaliziranje radioprogramov in zbiranje kontrolne radia po velikih oddajalcih. Liberaliziranje bi bilo v tem, da bi o spornih vprašanjih razpravljali z vseh strani in imeli dnevne razprave o tekočih problemih. Ameriška unija za civilne svobodščine poroča, da se je za Scottove osnutke izreklo 75 cerkvenih, liberalnih in delavskih skupin. Unija podpira tudi prizadevanje centralne unije v San Franciscu, da dobi od federalne radiokomisije dovoljenje za ustanovitve delavske postaje na zapadni obali.

Avtstrijski hajmverovci se puntajo

Dunaj, 24. okt. — Lokalna fašistična organizacija Heimwehr v Kietzbuehlu je večeraj odglasovala, da se ne pridruži državni milici in da mora knez Starhemberg, vrhovni vodja Heimwehra, odstopiti. Ta organizacija se opira na prvotna pravila, ki določajo, da člani volijo svoje častnike in "vsa oblast prihaja od spodaj". Ko je vodstvo na Dunaju izvedelo za ta sklep, ga je omalovalo, češ da fantje "ne razumejo položaja in bodo se že potolažili".

Domače vesti

Mladenč umrl
Milwaukee. — Dne 21. t. m. je v tujakšnji okrajni bolnišnici umrl 23-letni mladenč Frank Korosec, ki je bil rojen v Ameriki. Pokopala ga je srčna hiba. Bil je najstarejši sin v družini in zapušča starše, štiri brate in sestro. Pogreb je bil v četrtek iz Ermenčevega pogrebnega zavoda.

Prva operacija v desetih letih
Lowber, Pa. — Društvo 583 SNPJ bo staro 10 let v maju 1936 in šele zdaj ima prvi slučaj operacije. Članica Julija Malinowski je bila zadnje dni operirana na vnetem slepiču in je srečno prestala operacijo. Smrtne ga slučaja tudi še ni bilo pri tem društvu. Društvo šteje 55 članov obojega spola.

Avto ubil rojaka
Eveleth, Minn. — George Jankovič, star 50 let in doma od Črnomlja v Beli Krajini, je v bolnišnici podlegel poškodbam, katere mu je prizadel avtomobil, ki ga je podrl na cesti. Zapušča ženo v starem kraju, v Ameriki pa brata.

Se eden ponesrečen
Southview, Pa. — Rojak Frank Trznovič, član društva 265 SNPJ, se je 19. t. m. ponesrečil pri avtni nesreči. Nahaja se v bolnišnici v Pittsburghu.

Clevelandске vesti
Cleveland. — Umrl je Louis Svete, star 40 let in doma iz Preserja pri Borovnici na Notranjskem. V Ameriki je bil 27 let in med svetovno vojno je služil v ameriški armadi. Tu zapušča ženo, starše, brata in sestro. Družini Jos. Brinko je umrla 15-letna hčerka Dorothy.

Calumetске vesti
Calumet, Mich. — Zadnje dni je umrla za črno davico Terezija Strbenc. — Sestre pokojnega Jos. Svetiča, ki je bil ubit pri avtni nesreči, so izgubile tožbo pred zapuščinskim sodiščem za razveljavljenje njegove oporoke. Ponesrečenec, ki je bil trgovec v Flintu, je bil samec in zapustil je precejšnje premoženje. — Mary Vidoš iz Waterworksa se je poročila z nekim Francozom.

Roosevelt se je vrnil domov

Charleston, S. C. — Predsednik Roosevelt je 23. t. m. dokončal svoje potovanje skozi Panamski prekop in se je tu izkreal na suho. Takoj nato je povedal poročevalcem, da je zdaj prepričan, da je Amerika "zelo okrevala".

Več tisoč antifašistov se je udeležilo proslave na Kolumbov dan v New Yorku, na kateri so protestirali proti Mussolinijevi vojni v Afriki.

Podkupniški škandal na Španskem

Perejo ga v zbornici

Madrid, 24. okt. — Na eni najbolj dramatičnih sej španske zbornice, ki se je vršila večeraj, je bila imenovana zborniška komisija, ki ima preiskati najnovejši škandal na Španskem. Nekateri visoki državniki so obtoženi, da so vzeli dva milijona petzet (okrog \$275,000) podkupnine od nizozemskega sindikata, ki bi rad dobil koncesijo igralske kazine v San Sebastianu.

Opozicija je interpelirala vladno, če ji je znana pritožba Daniela Strausa, ki je vodja omejenega igralskega sindikata. Straus se je pritožil, da mu je bila koncesija garantirana čez izplačilo zahtevano vsoto denarja, ko pa je denar izplačal, so pozvali na koncesijo.

Družba odklonila odpošiljatev protestnega telegrama

New York. — Ko je politični klub mestnega kolegijskega hotel poslati sodniku McGheju v Azteco, N. M., protestni telegram proti njegovim "milostnim" obsodbam treh gallupskih rudarjev na 15 do 60 let zapra za vsakega, je Western Union odklonila odposlati to brzojavko. Klubu je sporočila, da "ne sprejema takih telegramov." Vzrok temu je, ker je bila nedavno kaznovana zaradi sličnega telegrama nekemu sodniku v Chelseaju, Mass.

Krojaška unija raztegne prosvetno delo

New York. — Krojaška unija International Ladies Garment Workers bo odprla šest lokalnih entrov, kjer se bodo člani in njih družine zabavali ter hodili na predavanja. Ti centri bodo v prvi vrsti služili delavski vzgoji, katero ta unija goji zadnja leta zopet v velikem obsegu. Lansko leto je njen prosvetni lepartament organiziral 150 večernih tečajev za člane. Unija goji tudi sport, dramatiko, petje in ples.

Vovi zarotniki proti Kemalu aretirani

Ankara, Turčija, 24. okt. — Uradna vest se glasi, da je bilo večeraj aretiranih 12 uradnikov v Urfi, kjer so nekaj intrigrirali proti vladni predsednička Kemala Atatürka. Vest pojasnjuje, da so intrigranti bili pod vplivom pristašev kalifata v tujini.

Padanje gradbenega dela v N. Y.

Albany, N. Y. — V državi New York se je v avgustu znižalo število uposlenih gradbenih delavcev za 1.1%, delovni čas pa za 2.1%, poroča državni delavski department.

PRICHE DOKAZUJEJO MOONEYJEVO NEDOLŽNOST

Griffin po 20 letih na svedoškem stolu

MOONEY V SKRIPCIH ZA DENAR

San Francisco, Cal. — (FP) — Šele po dvajsetih letih je Charles Griffin dobil priliko, da je s svedoškega stola povedal, da je bil Mooney grdo omrežen in daleč proč od bombe eksplozije, ki je v paradi za vojno pripravljenost leta 1916 ubila 10 oseb in ranila večje število.

Griffin je pred zastopnikom državnega vrhovnega sodišča izpovedal, da je bil on ob času bombe eksplozije na strehi Eilersovega poslopja, kjer sta se nahajala tudi Tom Mooney in njegova žena. Do Rene Mooneyjeve, ki je imela urad za podučevanje glasbe v tistem poslopju, je bil prišel, da se z njo dogovori o glasbenih vajah za svoje otroke. Potem so šli vsi skupaj na streho, da opazujejo parado.

Ker je bil Griffin znan tudi s distriktnim prosekutorjem Fickertom radi večkratne začasne službe na sodišču, mu je pozneje omenil ta sestanek z Mooneyjevima in da se mu njegovo persekutiranje Mooneyja ne dopade. "Poslušaj me, Griffin," mu je dejal Fickert po njegovi izjavi pri tem zaslišanju. "Ti si že skoraj sodni deputij in bi ne bilo dobro za tebe, če se zapleteš v to afero. Mooney in njegova ganga so skupina anarhistov in ubijalcev, ki bi morali biti že davno pobešeni."

Fickert je nato Griffinu objubil stalno službo za sodnega poročevalca, če bo tiho, kar pa je pozneje odklonil, ker je dobil službo pri neki družbi v državi Washingtonu. Njegovo izpoved je potrdila tudi njegova žena. Da pokojni Frank Oxman, glavna državna priča in krivoprisežnik, ni bil v San Franciscu ob času bombe eksplozije, je potrdil tudi Earl A. Hatcher iz Woodlanda, Cal.

Mooneyjevi odvetniki se nadejajo, da se jim bo pri kriznem izpraševanju posrečilo spraviti na kolena glavnega omreževalca Fickerta. Njega so našli v Los Angelesu in bo prišel na svedoški stol, ko se ponovno odpre zaslišanje 28. oktobra. On ves čas vztraja, da sta Mooney in Billings kriva, obramba pa upa, da bo zdaj izvila iz njega, kar želi.

Mooney ponovno prosi številne prijatelje za finančne prispevke, ker je njegova obramba zadrževana radi pomanjkanja sredstev za prepis sodnega zapisnika in drugih stroškov v obvezi z obravnavo. Prispevke sprejema Tom Mooney Moulders Defense Committee, P. O. Box 1475-X, San Francisco, Cal.

Samomor duhovna v nacijski ječi

Več drugih obsojenih v zapor

Berlin, 24. okt. — Thomas Stuhlweissenberg, katoliški duhovnik in vodja dominikancev v Dueseldorfu, ki je bil pred šestimi tedni aretiran na obtožbo kršenja deviznih zakonov, je v ječi izvršil samomor. Tako je večeraj poročal sodnik, ko je zaveza obtoženca prišla pred sodišče.

Dr. Otto Seelmeyer, generalni vikar škofije v Hildesheimu, je bil obsojen na štiri in pol leta zapor, ker je skrivoma poslal 120,000 mark v Holandijo. Drugi duhovniški obtoženec, Wilhelm Freckmann, generalni tajnik zveze sv. Bonifacija v Paderbornu, je dobil pet let ječe za enako obtožbo. Poleg zaporne kazni mora vsak plačati po 150,000 mark globe. Albert Eckhart, katoliški župnik v Landau, Palatinat, je bil obsojen na 22 mesecev zapor in v plačilo 1000 mark zaradi kršenja istih zakonov.

Delavstvo pričakuje zmago v Readingu

Socialisti so sigurni, da prodrejo pri mestnih volitvah

Reading, Pa. — V tem mestu je živahna volilna kampanja za izvolitev novega župana in večje število drugih mestnih in okrajnih funkcionarjev. Ker je Reading eno izmed redkih mest v Ameriki z močnim socialističnim gibanjem, si stojita nasproti dva tabora in tri stranke — socialistična in obe stari kapitalistični stranki.

Socialisti pričakujejo, da si bodo pri teh volitvah zopet osvojili mestno vladno in mogoče dobili tudi okrajnega sodnika. Za župana kandidira na njih listi Henry Stump, bivši župan in predsednik centralne delavske unije. Za okrajnega sodnika kandidira socialistični državni poslanec Darlington Hoopes, ki ima po mnenju političnih opazovalcev tudi dobro priliko za izvolitev.

V Readingu samem se bje boj v glavnem med socialisti in republikanci, za okrajnega sodnika in druge funkcionarje pa med prvimi in demokrati. Pri zadnjih volitvah so republikanci in demokrate imeli ene in iste kandidate. Ker pa novi državni volilni zakon to prepoveduje, so se zdaj odločno sporazumeli, da bodo republikanci skušali prodreti s svojo listo v mestne urade, demokrate pa v okrajne. Namen obeh je, da zabranijo socialistom do izvolitve.

V Readingu se jim bo to težko posrečilo, ker se morajo stare stranke boriti proti izredno močnemu socialističnemu sentimentu. Delavstvo je sigurno, da bo prodrlo s svojo listo in zopet dobilo župana in večino v mestni zbornici. Volitve bodo prve dni v novembru.

Avtrijsko delavstvo proti fašistom

Dunaj. — Avstrijsko delavstvo, čeprav pod peto klerofašistov, se odločno upira vojni in vladni kooperaciji z Mussolinijem in njegovimi imperialističnimi eskapadami v vzhodni Afriki. Ko so bili informirani delavci, ki tvorijo železniško polico, da bodo v slučaju vojne morali služiti kot obmejne straže, so se temu odločno uprli. "Za Italijo se ne maramo bojevati!" je bil njihov odgovor. Prve upornike je vlada aretirala, toda jih je morala izpustiti radi prevleke delavske revolte. Tudi je preklicala odredbo, da bo vsakdo odlovljen, kdor se ne bo pokoril ukazom.

PREGLED DELA KONVENCIJE V ATLANTIC CITY

Industrijski unionizem bo še strašil federacijo. Amendment delavskih pravic sprejet tik pred zaključkom. Zamorci in komunisti dobili "raw deal"

KONVENCIJA DO STOPNA NOVIM IDEJAM

Atlantic City, N. J. — (FP) — Zadnja konvenca Ameriške delavske federacije je bila sigurno ena najvišjih, če ne najvišjih v vsej njeni 55-letni zgodovini. Vsaj do fizičnega spopada radi izredno važnega vprašanja, kakor je vprašanje industrijskega unionizma, še ni prišlo na nobeni konvenciji federacije. Ta konvenca pa se je odlikovala tudi v tem, ker so nove ideje prvič po dolgih letih zopet odmevale po dvorani in tudi bile respektirane.

Princip industrijskega unionizma je bil dominantno vprašanje. Ponovno in ponovno je buhnil v ospredje in celo povzročil boj na pesti med Johnom Lewisom, vodjem rudarske unije, in Wm. Hutchesonom, predsednikom tesarske unije. Vprašanje ni bilo pokopano niti potem, ko so bili pristali industrijskega unionizma poraženi z veliko večino.

Privrelo je na dan ponovno, ko je Lewis napadel ekskutivno federacijo radi njenega sankcioniranja "čizljanja" poklenih unionij v področje mednarodne unije Mine, Mill and Smelter Workers. Prizadete poklene unije, ki so v lanskim rudarski stavki v Buttu sklenile separatno pogodbo, je obdolžil, da so se z družbo sestale v Washingtonu na tajnem sestanku ter popolnoma ignorirale unijo kovinarskih rudarjev.

Prizadeti unijski voditelji so to dolžitev sicer zanikali, toda Lewis je vztrajal pri svojem argumentu in obsodil tako postopanje za izdajstvo stavkajočih rudarjev. Prav radi tega vprašanja je prišlo tik pred zaključkom konvencije do fizičnega spopada med Lewisom in Hutchesonom, nakar so se tudi po dvorani začele dvigati pesti, toda se je konvenca končno pomirila. Lewis je imel vsaj to zadoščenje, da je svojega nasprotnika poslal k zdravniku, čeprav je bil njegov industrijski blok poražen.

V tem bloku so bile sledeče unije: United Mine Workers, Intl. Ladies Garment Workers, Amalgamated Clothing Workers, Mine, Mill & Smelter Workers, tipografska, tiskarska, klobučarska, učiteljska, papirnih delavcev, komercialnih telegrafistov, pekarska, pivovarska, postavljalcev vzpenjač, krznarska, glažutna, roka-čičarska, zlatninarstva, oljnih delavcev, kamnolomarska in skoraj vse federalne unije.

In ko se je konvenca zaključila, je bilo jasno, da bo industrijski unionizem ostal dominantno vprašanje na konvencijah federacije in tudi v delavskem gibanju, dokler ne bo to vprašanje rešeno. Tudi zagovorniki delavske stranke so bili na tej konvenciji bolj upoštevani kakor na preteklih. Nikoli ni skušal njihov argument pobijati z rdečim bavljavom. Niti ne Green, ki je v otvoritvenem govoru skušal to vprašanje pripeti na rep Moskve. Vzrok temu je bil, ker je bilo v taboru delavske stranke okrog pol tuceta močnih uni.

(Dlje je na 3. strani.)

Vesti iz Jugoslavije

NESEREČE V RTNJU

Mrtvimi je tudi Valentin iz Laškega. — Kako surovi zagorski rudar našel za teden dni zahtevno in svoj grob

Smrtna žrtev nesreče v rudniku je Valentin iz Laškega, ki je pri delu v rudniku v RTNju v tri noči ležal v gozdu. Mrtvec je imel strašno po glavi ter polomljene noge. Pokopali so ga na pokopališču v Boljcevo v torku kot 21. smrtno žrtev nesreče. V bolnišnici je bil ranjencev. Najnevarnejše ranjenci so Aleksander Grm, Mihajlo Pejović, Ristić. Po mnenju zdravnikov njih življenje ni v nevarnosti, posledice hudih poškodb pa bodo nosili vse svoje življenje. Invalidi pa bodo najverjetneje ostali poškodovani.

Nesreča, ki je zahtevala žrtev, pa po mnenju strokovnjakov ni bila posledica eksplozije metana. To se zaradi tega, ker rovi ni bili prečiščeni, kar so ostale nevarne razne naprave in steneh rova obešene ruševine svetilke. Metan se je v stranskem hodniku na 90 kvadratnih metrov, kjer je delal pokojni rudar. Njega so na mestu tudi našli mrtvega, kar se nekatere druge žrtve prej daleč proč od kraja, kjer je pri delu zadela mina. Ker je rovi nizki, se je naglo razširil po njem in pri delu v stranske hodnike. Delavci so bili razdeljeni v stranskih hodnikih na 90 kvadratnih metrov, ko se je metan vžgal, so se rudniki svetilke in v nekaterih rudarji še prebivali tekli po rovu. Tako na mestu našli nesrečnega O. daleč proč od prostora, je prej delal s svojimi to-

stnik je spet v polnem obračunu se dale pokvarjene na lahko popravit.

Tragedija rudarja Kučeka

Ministrstvo Zagorja je močnega vest, da je med rudarstvi rtanjskega rudnika domačin Peter Kuček, sin pokojnega rudarja Alojza Kučeka iz Zagorja. Peter je delal v zagorskem rudniku in naposled reduiran. V južnih je že večkrat iskal metana, a se je vrnil, ker tam ni bilo razmer, kakršnih so v rudniku. Kmalu tretja skupina, kateri je pridružil Peter Kuček, je odstopoval 19. avgusta. Za vožnjo in hrano so prileteli Bratovska skladnica in rudarjev pa v Tresibabi ni bilo obljubljenega zasluzka. Peter so se vrnil domov, pa so ostali na jugu. Kuček je odločil za RTanj in je prišel pokleni rudar takoj do. Preden je minil teden je postal smrtna žrtev svoje nevarnega poklica.

Tri mlada življenja je ubila ljubezen

Rače, vas na zelenem Dravskem polju, so bile davi prizorišče pretresljive ljubezenske tragedije, ki je zahtevala troje rožnih mladih življenj. Z bliskovito naglico se je davi razširila po vsem Dravskem polju presemetljiva, izprva kar neverjetna vest, da so našli zjutraj na ne-

TRAGEDIJA DIVJEGA LOVCA

Na nepojasnen način je izginil in ga še niso našli

Radovljica, 8. okt.

Lepi jesenski dnevi, ko se kopljejo pestro barvani gozdovi v mehkih sončnih žarkih izvijajo v gozd in na planino ne le prave, nego tudi divje lovce. Prav jeseni čitamo največkrat o raznih lovskih nezgodah. Jesen je izvalila v goro tri bohinske divje lovce, v pečine v Soteski. Posestnik Joža Sušnik iz Nomenja je skozi več dni nagovarjal mlajša znanca T. J. iz Nomenja in M. F. iz Česnjice, da bi mu šla gonit gamse. Sušnik, ki mu je bilo bržčas več za meso kakor za lepe dneve v planini, je bil odšel že par dni pred pogonom v pečine in je nastavljal v ozkih, celo za gamse nevarnih stečinah zanke. Dne 29. septembra zjutraj zgodaj pa so odšli vsi trije na pogon. Sušnik se je imel postaviti na čakališče, ostala dva pa sta odšla kot gonjača. Sušnik jih je bil oborožil za vsak primer, če bi le prišla blizu gamsov, z laškima vojaškima puškama. Ko so dospeli po strmi stezi nad žago v Soteski v steno, so našli v zanki ujetega gamsa. Takoj so ga skril. Sušnik je odšel na čakališče, spremljevalcema pa je odredil, da mu poženeta in sicer od Babjega zoba proti Soteski. Po končanem pogonu je bilo določeno, da se snidejo nad stenami.

Ko sta gonjača prišla na zbirališče, Sušnika ni bilo nikjer več. Čakala sta Sušnika do noči, toda Sušnik se ni pojavil. Odšla sta poparjena domov v nadi, da ga najdeta doma. Ker ga tudi doma ni bilo in se tudi ponoči ni povrnil, sta zadevo zaupala Sušnikovu bratu in ženi. Prihodnje jutro so spet odšli iskat pogrešenega divjega lovca. Klicali so po hosti in v stene, toda slišati je bilo samo odmev lastnih klicov. Med tem pa je bila odšla Sušnikova žena na orožniško postajo in prijavila zadevo. Vrnivša se gonjača so takoj aratirali. Nekaj časa sta tajila, nazadnje pa sta le priznala, kaj je bilo in kje so puške in gams. Tudi orožniški patrli se ni posrečilo najti divjega lovca. Ker obstoja sum, da je morda kdo izmed gonjačev ustrelil Sušnika po nesreči, so pregledali puški, pa se baje v ceveh nič ne pozna, da bi bilo iz njih streljano.

T. J. in M. F. sta bila oddana sreskemu sodišču v Radovljici, o Sušniku pa še sedaj ni sluha ne duha. Vprašanje je, ali je zdrsnil čez strme pečine, ali pa je morda celo padel v Savo. To domnevo podpira vest, da so zadnje dni, ko je bila Sava močno narasla, videli, kako je plavalo v Soteski čez jez moško truplo. Joža Sušnik, ki se je bavil že več let z divjim lovom in je bržčas pri tem tudi nesrečno končal življenje, zapuša ženo in troje nepreskrbljenih otrok.

Tri mlada življenja je ubila ljubezen

Maribor, 2. oktobra.

Rače, vas na zelenem Dravskem polju, so bile davi prizorišče pretresljive ljubezenske tragedije, ki je zahtevala troje rožnih mladih življenj. Z bliskovito naglico se je davi razširila po vsem Dravskem polju presemetljiva, izprva kar neverjetna vest, da so našli zjutraj na ne-

kem mostu sredi račkih travnikov ustreljeno 16-letno Mimiko, hčerko opekarja Baumana, ob istem času pa na železniški progi med postajama Rače-Fram-Orehova vas-Slivnica popolnoma razmesarjeni trupli dveh mladih fantov, v katerih so spoznali 15-letnega livarskega vajenca Srečka Kodra in 17-letnega čevljarkega vajenca Karla Mihorka, oba iz Rač.

Pretresljiva usoda mladih ljudi je globoko prevzela starše vseh treh, s katerimi sočustvuje vse prebivalstvo. Vsa vas danes ves dan ne govori drugega nego o tragediji in ugiba, kako in zakaj se je odigrala. Nikdo ni bil priča te žaloigre. Vsi trije so bili še takorekoč otroci, daleč premali in nezreli, da bi mogli kolikaj pravilno in umerjeno pojmovati skrivnosti človeškega življenja. Ob tem žalostnem primeru ne moremo govoriti o moralni pokvarjenosti naših otrok, lahko se pa reče, da je današnja mladina duševno in erotično močno vznemirjena, pri tem pa se ne zaveda prav posledic svojih mladinskih duševnih in srčnih doživljanj, prešibka je in morda tudi premalo poučena, da bi znala brzdati čustvovanje, ki v prav dozorjavajočo mladino tako lahko vrže v razdvoj, v obup, v pogubo.

Kdo je ustrelil Mimiko?

Prva domneva, da je Mimiko ustrelil Srečko, najbrž ne bo držala. Ko sta fanta prejšnji večer popivala v gostilni v Brezolah in se pozno odpravila, je pustil Mihorko tam dva listka. Na njih je napisal prijateljem zadnje pozdrave in jih prosil, naj ne žalujejo za njim čes: "Taj nisem vreden." Prosi tudi, naj izroče pozdrave njegovi sestri. Obenem je Karl napisal svojo oporoko: 500 Din naj bo za pogreb, šatulo zapuša bratu Petetu, golobe pa bratoma Francetu in Albertu. Iz vsega sledi, da je Karl zasnoval načrt in da je bil tudi on tisti, ki je v mladem jutru ustrelil Mimiko. V njegovi duši je najbrž dozorel sklep: "Če ne bo moja, tudi tvoja ne bo in je bolje, da ne ostane nihče živ!"

Ali odveč je ugotoviti o podrobnostih tragedije: prežalostno dejstvo je tu, tri mlada življenja so omahnila v večnost. Ubila jih je ljubezen. Ne, izrodek slepe, mlade ljubezni.

Delavec je zaklal delavca

Maribor, dne 2. okt.

V Maribor je prispela danes vest o uboju, ki se je izvršil večer zvečer sredi Slovenske Bistrice. Okoli pol 7. ure zvečer je navall 22-letni delavec Maks Bravčič na 21-letnega delavca Ivana Mlakarja, zavrtel proti njemu nož in ga zabodel. Mlakar je obležal sredi ceste v mlaki krvi in je okoli 10. ure izdihnil na posledicah smrtonosnega sunka z nožem, ki mu ga je prizadel Bravčič. Bravčiča so orožniki zaprli in ga oddali v slovenjebištriške zapore. Vzrok so neke razprti.

Na tisoče protestnih brzojav in spomenice je prejela vlada oz. finančni minister proti uredbi o znižanju plač državnim uradnikom. Proteste so poslale uradniške organizacije, poslali so jih obrtniki, posebno knjigotrožci, ki bodo najhujše prizadeti. Vlada je sama že izjavila, da bo uredbo nekoliko popravila, le malo verjetno pa je, da bi se bistveno izpremenila. Tudi so uradniki izstopili iz mnogih društev in opuščajajo odborška mesta v organizacijah, kjer vrše funkcije brezplačno, to so predvsem patriotične organizacije.

Pregled dela konvencije v Atlantic City

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Da ni pri tem vprašanju, kakor tudi na splošno, prišlo do običajne antirdebarske propagande, ima velike zasluge John L. Lewis. Takoj, ko je on nastopil proti American Civic federaciji, katere ustanovitelj je bil pokojni Gompers, in for-siral Wolla na izstop, se je preko konvencije naselila liberalna atmosfera in toleranca do novih idej.

Tej Lewisovi akciji proti Civic federaciji in Wollu pripsujejo nekateri opazovalci političen pomen. Pod Wollovim vodstvom se je namreč ta podjetniška organizacija spremenila v načelnega nasprotnika "new dealu" in privesek republikanske stare garde. In čeprav je bil Lewis v preteklosti tudi v tem taboru in je pri zadnjih volitvah podpiral Hooverja, je zadnje čase postal eden najboljših vnetih "new-dealerjev" in se je na Labor day odprto izrekel za ponovno izvolitev Roosevelta.

In po sodbi teh političnih opazovalcev je Lewis porabil to priliko, da se je spravil nad Civic federacijo in Wolla, da ju razoroži v prihodnji predsedniški kampanji. Z drugo besedo: v ogenj je šel po kostanj za Rooseveltovo administracijo, od katere je res dobil za svojo unijo več kakor kateri drugi unijaki voditelj.

Naj bo temu že tako ali drugače, dejstvo vseeno je, da je bil Lewis na tej konvenciji povsem drug Lewis kakor v preteklosti, kar se nazorov tiče. Njemu tudi pripisujejo zasluge, da se konvencija ni izrekla za izključenje komunistov iz unij kakor je to priporočala eksekutiva. Proti antirdebarski gonji se je on odprto izrazil.

In namesto priporočila eksekutivne za izključenje komunistov se je konvencija izrekla za kompromisno priporočilo resolucijskega odbora, ki pomeni, da bo vsaka centralna unija ali državna delavska federacija lahko odrekla zastopništvo na sejah ali konvencijah tistim unijam, ki so pod kontrolo komunistov ali pa izvolijo komuniste na odgovorna mesta. To priporočilo je bilo sprejeto brez vsake debate.

Na drugi strani pa ni konvencija storila ničesar za odpravo rasnih diskriminacij v unijah, namreč proti zamorem. Valed tega je tik pred zaključkom konvencije močno protestiral proti postopanju vodstva konvencije (Philip Randolph, predsednik unije železniških porterjev. Rekel je, da konvencija ni videla nobenega kratenja notranje avtonomije, ko je sprejela zaključek za discipliniranje "komunističnih" unij.

In če je to lahko storila v tem slučaju, bi lahko sprejela enak ukrep tudi proti unijam, katere diskriminirajo proti zamorskim delavcem. Unij, katere v pravih prepovedujejo sprejemanje zamorcev, je okrog dvajset, je rekel Randolph, več pa je tudi takih, ki to delajo pod roko.

Uspel je le toliko, da je bilo končno prečitano poročilo posebnega odbora, ki je študiral to vprašanje po nalogi lanske konvencije, in sprejeto priporočilo eksekutivne za "izobraževalno kampanjo" v takih unijah. To priporočilo je Randolph

Herbert Hoover, bivši predsednik Združenih držav.

krstil za "hipokritično prazno besedičenje."

Na kupu nerešenih vprašanj bi bilo skoraj ostalo tudi vprašanje amandiranja zvezne ustave v smislu Hillquitovega amandamenta delavskih pravic. Predloženih je bilo 13 resolucij in več od teh za indorsiranje Hillquitovega amandamenta. Odslek je priporočal, naj eksekutiva študira vprašanje in na podlagi predloženih resolucij izdela amandament.

Ker je bilo priporočilo prej položeno na mizo, je David Dubinsky, predsednik Intl. Ladies Garment Workers unije, v zadnjih trenutkih konvencije for-siral to vprašanje ponovno v ospredje. Za ponovno uvaževanje tega vprašanja je glasovalo 91 delegatov, proti pa 41. Priporočilo je bilo končno sprejeto in pomeni, da se bo Ameriška delavska federacija vrgla v kampanjo za amandiranje zvezne ustave.

Takoj za tem se je pojavilo ugotovitev, da bo amandament delavskih pravic postal pri prihodnjih predsedniških volitvah dominantno vprašanje in da bo federacija podpirala Roosevelta, če se bo izrekel za delavski dodatek. Na tej konvenciji je prišlo tudi do izravnave spora v stavpiškem departamentu, ko so se na prizadevanje G. M. Harrisona, predsednika unije železniških klerkov, izrekle obe skupini za spravo in skupno razsodišče.

All ste mračeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

2657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODBOR:

VINCENT CAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, taj.bol.odd.2637 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik.1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODBOR:

MATH PETROVICH, predsednik.....508 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH.....983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

FOROTNI ODBOR:

JOHN GORSEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON SULAR.....Box 27, Arma, Kana.
 JOHN TRCELJ.....Box 257, Strabano, Pa.
 FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH.....19611 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODBOR:

FRANK ZAITZ, predsednik.....3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI.....25 Central Park, Pers., Ill.
 JACOB AMBROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki so namenjena na pošto gl. predsednika, naj se naslovi na predsedništvo. VSE DENARNE pošiljke in stvari, ki so tičeje gl. upravnega odbora in jednote vedno naj se pošiljajo na gl. tajništvo. Vse druge, tičejeje se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo. Vse zadeve, tičejeje se blagajniški posli, naj se pošiljajo na blagajništvo. VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Sajan, predsednik nadzornega odbora. VSI PRIZIVI na gl. parvali odbor se naj pošiljajo na John Gorish, predsednika porotnega odbora. VSI DOPISI in drugi spisi, nasmenila, spisi, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glavnim odborom, naj se pošiljajo na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him. All remittances of money and business concerning lodges and members other than club benefits should be addressed to secretary's office. Matters of sick benefits should be addressed to the assistant secretary. Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him. Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Sajan, chairman of the Board of Supervisors. Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorish, chairman, Judicial Committee.

Gozdni požar ograža kolonije filmskih zvezdnikov

Los Angeles, Cal. — Šumski požar, ki razarja že več dni po petih okrajih južne Californije in je ponekod ušel izpod kontrole, je dosegel rezidence in renece nekaterih filmskih igralcev. Več igralcev in njihov družin je že moralo pobegniti iz svojih kolonij. Močan veter razširja ogenj z neverjetno hitrico in zelo ovira gašenje.

Za kratek čas

Washington. — "Nova" republikanska stranka, ki bo prinesla nazaj prosperiteto, "ne sme biti liberalna niti konservativna, ne radikalna niti okorela, marveč samo — republikanska", pravi zvezni senator Carey iz Wyominga vsakemu, ki hoče poslušati.

Tekstilci končali stavko

Webster, Mass. — Okrog tisoč delavcev, ki so pred osmimi tedni zastavkali proti American Woolen Co., se je vrnilo na delo, ko je družba pristala na zvišanje meze in izboljšanje delovnih pogojev. Stavkarje je v boju podpirala državna delavska federacija in druge delavske organizacije.

Za odpravo profitnega sistema

Tacoma, Wash. — Okrog 500 delegatov, zastopajočih delavske, farmerske in liberalne organizacije, je sprejelo ekonomski in politični program na konvenciji, ki se je vršila v tem mestu. Program zahteva odpravo profitnega (kapitalističnega) sistema in zaščito ekonomskega standarda za delavce in farmerje, dokler je še ta sistem v veljavi.

Slika kaže letalo United Air Lines, ki je treščilo na zemljo v bližini mesta Cheyenne, Wyo. in se razbilo. V tej nesreči je izgubilo življenje 12 oseb.

35,045

jih uporablja plinsko kurjavo

V chicaškem okrožju živi 125,000 ljudi udobnejše ker se poslužujejo plinske kurjave

Ugotovili so, da je užitek, ki ga imajo, ko prežive brezskrbno zimske dneve in noči, vreden malih izrednih stroškov.

sten in pohištva. Plinska kurjava je čista in popolnoma avtomatična. Ni drugega ni treba storiti kakor naravnati thermostat, kateri je na pripravnem kraju na steni sobe v kateri živite.

Plinska kurjava je po izjavi te armade zadovoljnih uporabiteljev vredna, da se vsaka hiša zani-ma z njo. Po njih poročilih je plinska kurjava več kakor idealna. Izboljšala je njih življenjski standard — zvišala užitek njih življenja — na način, kakor ga ni moglo nič drugega. Poizvedite glede plinske kurjave takoj. Za točne podrobnosti pokličite najbližji urad plinske družbe.

Vprašajte za brezplačno preizkusno

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

